

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

dr. Lehoczki Zóra Zsófia:

**A köztulajdonban álló gazdasági társaságok szervezeti és vagyoni
sajátosságai**

Doktori (PhD) értekezés

TÉZISFÜZET

Témavezető:

Prof. Dr. Papp Tekla

Budapest, 2022

1. A TÉMAVÁLASZTÁS INDOKA ÉS A DISSZERTÁCIÓ TÉMÁJÁNAK BEMUTATÁSA

A Doktori Iskolába történő felvételi kérelem benyújtásakor a kutatási témánk választott címe „*A gazdasági társaságok vagyonának a vizsgálata az állami és önkormányzati tulajdon tükrében*” volt. A témamegjelölés indokát adta többek között, hogy a kutatómunka megkezdésekor nem volt pontosan látható, hogy a kutatás a jövőben milyen fő irányokba mozdul el és mire fókuszál elsősorban, így nem lett volna szerencsés egy túlzottan speciális cím megadásával idejekorán indokolatlanul leszűkíteni a vizsgált témakört. A kutatómunka megkezdésével egyre inkább körvonalazódtak a fentiekben megjelölt szerteágazó témakör azon részterületei és kérdései, amelyeket a disszertációban részletesen vizsgálni kívánunk.

Általánosságban kiemelendő, hogy a dolgozat egy speciális jogintézményt, a társasági jog és az állami vagyongazdálkodás metszetében elhelyezkedő ún. köztulajdonban álló gazdasági társaságokat vizsgálja, elődlegesen a rendelkezésre álló jogszabályi háttér, szakirodalmi források és bírósági döntések elemzésével. Tekintettel arra, hogy ezek a szervezetek mind közgazdaságtani, mind közigazgatás-tudományi, mint pedig jogi szempontból számos, részletes kutatásra érdemes aspektussal rendelkeznek, szűkíteni indokolt a jogintézménnyel kapcsolatos kutatások fókuszát, annak érdekében, hogy a dolgozat az attól elvárt és indokolt részletességgel és mélységben tudja bemutatni a választott témát. A fentiekben kifejtettek tekintettel a disszertáció a köztulajdonban álló gazdasági társaságok két fő aspektusával, a szervezettel és a vagyoni sajátosságokkal foglalkozik részletesen, elsődlegesen jogi szempontból vizsgálva azokat. Annak érdekében, hogy érzékletessé váljon a vizsgált jogi személyek specialitása, a dolgozatban törekszünk a klasszikus, piaci jellegű gazdasági társaságokkal összehasonlítani a köztulajdonban álló gazdasági társaságokat.

A témaválasztás indoka elsődlegesen annak hiánypótló jellege. A hazai tudományos szakirodalmat vizsgálva elmondható, hogy a privatizációt megelőző időszak vonatkozásában számos jeles szerző vizsgálta az állami vállalatok működési, szervezeti, gazdálkodási sajátosságait, egyes szerzők mind a privatizációt megelőző időszak, mind pedig a politikai rendszerváltás és a privatizáció vonatkozásában számos tanulmányban, könyvben és szócikkben vizsgálták az állami vállalatok sajátosságait, valamint ezeknek a szervezeteknek a „magánkézbe kerülését”. A rendszerváltást követő időszak és különös tekintettel az elmúlt évek szakirodalmában azonban nem jelent meg olyan mű, amely átfogó részletességgel vizsgálja a köztulajdonban álló gazdasági társaságok sajátosságait. Ezzel egyidejűleg azt is rögzítjük, hogy a hazai társasági jogi szakirodalom bővelkedik a színvonalas és témakörét átfogó

részletességgel vizsgáló könyvekben, doktori értekezésekben és szacikkekben. Ezek a szakirodalmi források pótolhatatlan bázist nyújtottak a jelen értekezés társasági jogi alapjainak a kidolgozásához és lefektetéséhez. Egyúttal azonban megjegyezzük, hogy az említett szakirodalmak gyakran a klasszikus, a piaci szféra szereplői által tulajdonolt gazdasági társaságokra, azok működési, szervezeti, gazdasági sajátosságaira fókuszálnak és nem térnek ki a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vizsgálatára.

A fentiekben rögzítettekre tekintettel álláspontunk szerint a jelen értekezés témáját, a vizsgált időszakot, valamint a vizsgálat skópját tekintve hiánypótló jellegű. A vizsgált jogintézményt, időszak, illetve terület sajátosságait a lenti alfejezetekben részletezzük.

1.1. A KÖZTULAJDONBAN ÁLLÓ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK

Az állam és a helyi önkormányzatok közfeladataikat számos esetben köztulajdonban álló gazdasági társaságok útján látják el. Ezek a szervezetek nemzetgazdasági szempontól kiemelt jelentőséggel bírnak, tekintettel többek között arra, hogy ezek a társaságok állítják elő a magyar GDP jelentős részét, nemzeti vagyonnal gazdálkodnak, számos embert foglalkoztatnak,¹ jellemzően közfeladatot látnak el, így például közszolgáltatásokat nyújtanak.

A disszertáció címében a köztulajdonban álló gazdasági társaság terminus szerepel, amit a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: „**Taktv.**”) definiál.² A fogalommal szemben kritikaként megfogalmazandó, hogy dogmatikai szempontból aggályos, tekintettel arra, hogy hatályos magánjogunk szerint jogalanyon nem állhat fenn tulajdonjog és a gazdasági társaságok abszolút jogképeséggel rendelkező jogalanyok.³ Ennek ellenére a disszertációban következetesen a köztulajdonban álló gazdaságok terminust kívánjuk alkalmazni, amelynek elsődleges oka a jogszabályi definiáltság: a dolgozat elsődleges fókuszában a Taktv. hivatkozott definíciójának megfelelő szervezetek szerepelnek azzal, hogy indokolt esetekben kitekintünk azokra a gazdálkodó szervezetekre is, amelyekben az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető szavazati jog mértéke nem haladja meg az 50 %-ot, így fogalmilag az állami vagy helyi önkormányzati részvétel ellenére nem minősülnek köztulajdonban álló gazdasági társaságnak. A terminusválasztás indoka továbbá, hogy magában foglalja mind az állami, mind pedig a helyi

¹ AUER Ádám – PAPP Tekla: A corporate governance jelentősége a köztulajdonban álló gazdasági társaságoknál. In.: *Jogtudományi Közöny*, 2017/5. szám, 210-219. o.

² Taktv. 1. § a) pont

³ Lásd: PAPP Tekla: Néhány magánjogi kérdés az állami/önkormányzati tagságú gazdasági társaságok kapcsán. In.: AUER Ádám – BOROS Anita – SZÓLIK Eszter: *Az önkormányzati vagyongazdálkodás aktuális kérdései*, Budapest, Dialóg Campus, 2018. 123-132. o.

önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságokat és számos megállapításunk mind a két jogi személy csoport vonatkozásában irányadó. Azoknál a fejezeteknél, illetve pontoknál, amelyek kifejezetten csak az állami, vagy csak a helyi önkormányzati részvétellel működő gazdasági társaságokra irányadók – így pl. a holdingstruktúra alkalmazási indokoltságának vizsgálata az értekezés 10. fejezetében -, ezt külön ki fogjuk emelni.

A dolgozatban foglalt megállapítások jelentős része két társasági formához, a korlátolt felelősségű társasághoz és a részvénytársasághoz kapcsolódik, ennek oka, hogy az állam és a helyi önkormányzatok nem vehetnek részt tagként olyan gazdasági társaságban, amelyben felelősségük meghaladja a vagyoni hozzájárulásuk mértékét.⁴

1.2. A VIZSGÁLT IDŐSZAK

A disszertációban a dolgozat kéziratának lezárásakor hatályos jogszabályi környezet kerül feldolgozásra. A szabályozási környezetben bekövetkezett főbb változások bemutatása érdekében esetenként a korábban hatályos jogszabályi rendelkezések is feldolgozásra kerülnek. A kutatás során vizsgált, kifejezetten a köztulajdonban álló gazdasági társaságokhoz kapcsolódó szakirodalmi források és bírósági döntések a rendszerváltást követő időszakból származnak. A disszertációnak nem célja a rendszerváltást megelőzően működő állami vállalatok bemutatása. Ennek egyik oka, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok és az állami vállalatok közötti számos jelentős különbség miatt nem tartjuk az állami vállalatot a köztulajdonban álló gazdasági társaságok „jogelődjének”. További ok, hogy az állami vállalatokkal számos szerző részletesen foglalkozott kutatásai során, így ezen szervezetek részletes elemzését készítette el több munkájában többek között Eörsi Gyula⁵ és Sárközy Tamás,⁶ a privatizáció kapcsán számos munkájában foglalkozott az állami vállalatokkal Mihályi Péter⁷ is. A disszertációban ennek megfelelően a bírósági döntések és a szakirodalmi

⁴ 2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról (a továbbiakban: „Ávtv.”) 29. § (1) bek., 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól 90. § (1) bek.

⁵ Lásd többek között: EÖRSI Gyula: *A gazdaságirányítás új rendszerére áttérés jogáról*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1968.; EÖRSI Gyula: *Állami tulajdon – állami vállalat*. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, 1970.; EÖRSI Gyula: Külső és belső komplexitás, *Gazdaság és Jogtudomány*, 1972/1-2. szám, 81-101. o.

⁶ Lásd többek között: SÁRKÖZY Tamás – SÓLYOM László: Az állami vállalat a fejlett tőkés államokban. In.: *Gazdaság és Jogtudomány*, 1976/1-2. szám, 135-213. o.; SÁRKÖZY Tamás: *A korai privatizációtól a késői vagyontörvényig – Az állami tulajdon jogának fejlődése*, Budapest, HVG-ORAC, 2009.; SÁRKÖZY Tamás: Állami szerv-e az állami vállalat? In.: *Jogtudományi Közöny*, 1971/3-4. szám, 125-138. o.; SÁRKÖZY Tamás: Az állami vállalat jogállása a magyar polgári jog rendszerében 1948-1998 között (kitekintéssel a jogi személyeknek és a tulajdonjognak a Polgári Törvénykönyvben foglalt általános szabályaira). In.: SÁRKÖZY Tamás (szerk.): *Tanulmánykötet az 1959-es Polgári Törvénykönyv előkészítéséről, alapvető intézményeiről és fejlődésmenetéről 2. kötet*, Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., 2018., 7-104. o.; SÁRKÖZY Tamás: Az állami vállalat jogintézményének jogtörténete Magyarországon. In.: HALÁSZ Zsolt (szerk.): *Magistra et fautrix – Halustyik Anna emlékére*, Budapest, Pázmány Press, 2019, 331-342. o.

⁷ Lásd többek között: MIHÁLYI Péter: *A magyar privatizáció enciklopédiája*, Veszprém-Budapest, Pannon Egyetemi Kiadó – MTA Közgazdaságtudományi Intézet, 2010.; MIHÁLYI Péter: *A magyar privatizáció krónikája – 1989-1997*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1998.; MIHÁLYI Péter: Az állami vállalatok helyzete a rendszerváltás forгатagában. In.: *Külgazdaság*, 1996/10. szám, 14-28. o.

források jellemzően az 1990-es évek második felétől napjainkig datálhatók. A bírósági döntések elemzése során tekintettel vagyunk arra, hogy számos, az 1990-es évek elején hozott döntés még az állami vállalatokkal kapcsolatos, így ezek a fentiekben ismertetett okok miatt nem képezik a kutatás tárgyát.

Kiemelést érdemel továbbá, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó jogforrások jelentős része az elmúlt 10-15 évben került kihirdetésre,⁸ így ezen jogszabályok hatályba lépésének időpontjához is igazodnak a disszertációban foglalt megállapítások.

1.3. A VIZSGÁLT TERÜLET

A disszertációban elsődlegesen a Magyarországon alapított és működő, a Magyar Állam vagy Magyarország helyi önkormányzatainak tulajdonában álló gazdasági társaságokat vizsgáljuk. A vizsgált jogforrások elsődlegesen a vonatkozó hazai jogszabályok, a feldolgozott bírósági döntések a magyar bíróságok és az Alkotmánybíróság határozatai és a feldolgozásra kerülő szakirodalom jelentős része is a hazai szerzők tollából született.

A földrajzi területi szűkítés oka többértű. Az elsődleges ok, hogy tudomásunk szerint a rendszerváltás óta nem született olyan doktori értekezés, amely jogi, valamint közigazgatás-tudományi szemszögből vizsgálja a köztulajdonban álló gazdasági társaságokat, így a jelen értekezés ebben a tekintetben úttörőnek tekinthető. Ezzel egyidejűleg azonban együtt jár az a sajátosság is, hogy a dolgozat írása során nem tudtunk támaszkodni más szerzők részletesen kifejtett álláspontjára, véleményére azon aspektusok vonatkozásában, amelyek kifejezetten a társaságok köztulajdoni jellegéhez kapcsolódnak. Így nekünk kellett kimunkálni a saját koncepciónkát, részletesen vizsgálva az egyes aspektusokat. Ez önmagában a magyarországi székhellyel rendelkező, köztulajdonban álló gazdasági társaságok vonatkozásában egy olyan terjedelmű dolgozatot eredményezett, hogy csak a hazai társaságok vizsgálata önmagában lefoglalja a disszertáció terjedelmi kereteit, sőt, megjegyezzük, hogy vannak olyan részletkérdések, amelyeket többek között a tartalmi korlátokra tekintettel sem vizsgáltunk.

A területi szűkítés második oka a forráshiányra, pontosabban a releváns, angol nyelven elérhető források szűk körére vezethető vissza. A köztulajdonban (állami tulajdonban) álló gazdasági társaságokra vonatkozó nemzetközi szakirodalom kutatása során azzal szembesültünk, hogy az angol nyelven elérhető szakirodalom jelentős hányada a Kínai Népköztársaságban alapított és

⁸ Így az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvényt a 2007. szeptember 17-én, a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvényt a 2009. november 26-án, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény pedig a 2011. december 30-án megjelent Magyar Közlönyök hirdették ki.

működő, állami tulajdonban álló gazdasági társaságokhoz kapcsolódik. Meggyőződésünk, hogy a politikai, történelmi, társadalmi és kulturális különbségek ellenére meglehetősen érdekes és összetett eredményeket hozna a két ország köztulajdonban álló gazdasági társaságainak összevetése, azonban arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy a jelen doktori értekezés tartalmi kereteit és struktúráját teljes mértékben szétfeszítenék az előbb említett különbségek, továbbá a két ország jogrendszerének vizsgálata és összevetése vélhetően a doktori képzés időtartamánál jóval hosszabb időt venne igénybe.

A nemzetközi aspektusok részletes vizsgálatától továbbá arra tekintettel is eltekintünk, hogy az elmúlt években két olyan szakmai kiadvány is megjelent, amely európai, valamint kifejezetten kelet-közép-európai viszonylatban ismerteti a köztulajdonban álló gazdasági társaságokra irányadó legfőbb rendelkezéseket és ezeknek a szervezeteknek a sajátosságait. A Papp Tekla és Auer Ádám által szervezett, „Corporate Governance of State-Owned Enterprises in CEE” című nemzetközi konferencia előadóinak tollából született tanulmányokat foglalja össze a Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás c. folyóirat 2017/1. különszáma, amely bemutatja Magyarország mellett Románia, Szerbia, Csehország és Lengyelország köztulajdonban álló gazdasági társaságai tekintetében a felelős társaságirányításhoz (corporate governance) kapcsolódó rendelkezéseket. Ennél még szélesebb körben, 18 db európai ország, valamint az Amerikai Egyesült Államok állami tulajdonban álló gazdasági társaságaira irányadó szabályanyagot foglal össze a Szikora Veronika által szerkesztett, az országleírások mellett elméleti kérdéseket is boncolgató, Állami vállalatok nemzetközi összehasonlításban című tanulmánykötet. Tekintettel arra, hogy az említett kiadványok összefoglalják az általuk vizsgált országok szabályozását, az ezekben foglalt rendelkezések megismétlését nem tartjuk indokoltnak.

Az előző bekezdésben említett forráshiány körében említendő továbbá, hogy a magyarországi köztulajdonban álló gazdasági társaságok szabályozásával vélhetően összevethető, elsődlegesen a kelet-közép-európai régióban működő társaságok vonatkozásában nem állt rendelkezésünkre elegendő angol nyelvű szakirodalom ahhoz, hogy megalapozott komparatív vizsgálatot végezhetünk volna az egyes érintett államok szabályozási struktúrái között.

A fentiekben kifejtettekre tekintettel a jelen értekezés a hazai köztulajdonban álló gazdasági társaságok szervezetét és működését vizsgálja azzal, hogy törekszik arra, hogy pótolja azt a hiányt, hogy a rendszerváltást követően nem került még sor tudomásunk szerint tudományos igényű a köztulajdonban álló gazdasági társaságok szervezeti és vagyoni sajátosságainak átfogó vizsgálatára.

1.4. A KUTATÁS MÓDSZEREI

A dolgozat írása során alkalmazott kutatási módszerek közül a leghangsúlyosabb és a legjelentősebb a dogmatikai szemléletű dokumentumelemzés volt, ideértve többek között a releváns jogszabályokat, bírósági határozatokat és a rendelkezésre álló szakirodalmi forrásokat. Ezeket a dokumentumokat kritikai szemléletű vizsgálatnak vetettük alá, a releváns jogszabályok kapcsán vizsgáltuk azok koherenciáját, ennek körében komparatív vizsgálatokat is végeztünk, így többek között a társasági vagyron, a jegyzett tőke és a saját tőke fogalmak jogszabályok általi meghatározottsága körében kilenc különböző törvény szövegét vetettük össze egymással.

Szintén a komparatív módszert alkalmaztuk a jogszabályok szövegének az azt értelmező bírósági joggyakorlattal történő összevetése során, valamint az egyes bírósági határozatok egymással történő összehasonlítása körében is. Az összehasonlító módszert alkalmaztuk a szakirodalmi álláspontok összevetése, ütköztetése körében is.

Az előző bekezdésben említett komparatív vizsgálat során törekedtünk arra, hogy az egyes álláspontok, valamint az egymástól különböző megállapítások ismertetésén túl rögzítsük és kifejtsük a saját, szubjektív meglátásainkat is az egyes témakörök, kérdések, problematikus pontok kapcsán.

Az összehasonlító szemléletű módszerek az értekezés egyes részeiben időbeli összehasonlítást is jelentenek, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezéseinek ismertetése körében – a szükséges esetekben és mértékig – esetenként visszautalunk a korábbi társasági törvény, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény kapcsolódó rendelkezéseire is, ismertetve a jogszabályváltozással egyidejűleg bekövetkezett változásokat is.

A dogmatikai szemléletű összevetés álláspontunk szerint a fentiekén túl a dolgozat azon részeiben a leghangsúlyosabb – gondolunk itt különösen a szervezeti sajátosságokat bemutató fejezetekre -, ahol a piaci jellegű gazdasági társaságokat egyes ismertetőjegyek mentén összevetjük a köztulajdonban álló gazdasági társaságokkal, érzékeltetve és egyúttal hangsúlyozva a közöttük meglévő különbségeket, annak ellenére, hogy azonos működési formákban egzisztálnak.

Összegzésképp elmondható, hogy a dolgozat készítése során alkalmazott kutatási módszerek elsődlegesen a kapcsolódó dokumentumok dogmatikai vizsgálatán és azok egymással való összevetésén alapulnak.

2. A DISSZERTÁCIÓ HIPOTÉZISEI

- Feltételezzük, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyona a nemzeti vagyon része. **(H1)**
- Feltételezzük, hogy a gazdasági társaságok működése és a hitelezők védelme során a társaság saját tőkéje, nem pedig a jegyzett tőke bír meghatározó jelentőséggel. **(H2)**
- Feltételezzük, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyongazdálkodására speciális vagyongazdálkodási követelmények irányadók. **(H3)**
- Feltételezzük, hogy a speciális vagyongazdálkodási követelmények többletkötelezettséget és fokozott felelősséget rónak a társaságok vezető tisztségviselőire és a felügyelőbizottsági tagjaira. **(H4)**
- Feltételezzük, hogy azoknak a helyi önkormányzatoknak, amelyek legalább 6-8 gazdasági társaságot tulajdonolnak, indokolt létrehozniuk egy önkormányzati holding társaságot. **(H5)**

3. A KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI

- Széleskörű, a jogszabályi háttérrel, a kapcsolódó bírósági joggyakorlatot és a releváns szakirodalmat egyaránt magában foglaló kutatás a köztulajdonban álló gazdasági társaságok hatályos működése, vagyongazdálkodása és szervezeti sajátosságai kapcsán, ami hiánypótló jelleggel összefoglalja ezeknek a jogi személyeknek a szervezeti és a vagyoni sajátosságait, egyúttal rögzíti a piaci jellegű gazdasági társaságok és a köztulajdonban álló gazdasági társaságok közötti legjelentősebb különbségeket.
- Az előző francia bekezdésben rögzített forrásanyag kritikai szemléletű vizsgálata, az esetleges ellentmondások, diszkrepanciák, szabályozásbéli bizonytalanságok és hiányosságok feltérképezése és feltárása, egyúttal szubjektív álláspont megfogalmazása, amely hozzájárul a köztulajdonban álló gazdasági társaságok szabályozása és működése során esetlegesen tapasztalt bizonytalanságok minimalizálásához, illetve felszámolásához.

4. A DISSZERTÁCIÓ FELÉPÍTÉSE

A disszertáció összesen 11 fejezetből épül fel, azzal, hogy ezek közül az első fejezet a bevezető gondolatokat és az értekezés hipotéziseit, az utolsó fejezet pedig az összegző gondolatokat és a kutatás legfőbb következtetéseit foglalja össze. Ennek megfelelően az értekezés érdemi megállapításait a köztes 9 fejezetben, jól következő, logikus és egymásra épülő sorrendben rögzítettük.

A kutatás kiindulópontjaként axiómaként elfogadjuk azt a rögzített megállapítást, amely szerint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőséggel bírnak, tekintettel arra, hogy ezek a szervezetek közpénzekkel gazdálkodnak, a GDP jelentős részét ők állítják elő, a foglalkoztatáspolitikában is meghatározó szerepet töltenek be és jellemzően közfeladatot látnak el, így például valamilyen közszolgáltatást nyújtanak.

Az értekezés kiindulópontjaként a *második fejezetben* áttekintjük a nemzeti vagyonba és az állami vagyonba tartozó vagyonelemek körét, kitekintéssel a kapcsolódó bírósági joggyakorlat bemutatására. A vizsgálat elsődleges célja annak a hipotézisünknek az igazolása, hogy nem csak az államot és a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedések tartoznak a nemzeti vagyonba, hanem a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyona is a nemzeti vagyonba tartozik. Az első hipotézisünk helytállóságának igazolása érdekében áttekintjük a kapcsolódó jogszabályi rendelkezéseket, valamint a rendelkezésünkre álló bírósági joggyakorlatot.

A nemzeti vagyon elemeinek vizsgálatát követően a *harmadik fejezetben* áttekintjük, hogy a társasági vagyon fogalma, valamint a kapcsolódó vagyonfogalmak, így a jegyzett tőke és a saját tőke hogyan és milyen tartalommal jelennek meg az egyes köztulajdonban álló gazdasági társaságokhoz köthető jogszabályokban. A komparatív elemzés célja annak a vizsgálat, hogy az egyes releváns jogszabályok által alkalmazott fogalomrendszer mennyire tekinthető koherensnek.

A *negyedik fejezetben* a társasági vagyonnak a társaság működése során betöltött szerepét vizsgáljuk. Ennek a fejezetnek a célja azon hipotézisünk igazolása, hogy a társaságok működése és a hitelezők védelme során az igazán lényegi szerepet a saját tőke, nem pedig a jegyzett tőke tölti be.

A nemzeti vagyonnal történő gazdálkodásra mind az Alaptörvény, mind pedig más, a nemzeti és az állami vagyonra irányadó törvények speciális, alapelv-jellegű követelményeket rögzítenek. Az értekezés *ötödik fejezetében* részletesen megvizsgáljuk ezeket a speciális vagyongazdálkodási követelményeket, azok tartalmát, továbbá azok egymáshoz való viszonyát is.

A *hatodik fejezetben* a vagyongazdálkodási követelmények közül részletesen megvizsgáljuk az átlátható gazdálkodásra irányadó követelményt azáltal, hogy részletesen elemezzük a köztulajdonban álló gazdasági társaságokkal szemben támasztott fokozott adatnyilvánossági követelményeket. A vagyongazdálkodásra irányadó követelményekhez kapcsolódó hipotézisünk, hogy ezek a követelmények jelentős mértékben befolyásolják a köztulajdonban

álló gazdasági társaságok működését és speciális többletkötelezettségeket rónak ezeknek a szervezeteknek a vezető tisztségviselőire és felügyelőbizottsági tagjaira egyaránt.

Az ezt követő fejezetek a köztulajdonban álló gazdasági társaságok szervezeti sajátosságainak vizsgálatára fókuszálunk. Az értekezés *hetedik fejezetében* ismertetjük az ügyvezetésre irányuló rendelkezéseket akként, hogy a fejezet első felében összefoglaljuk a Polgári Törvénykönyvnek és a vezető tisztségviselők felelőssége kapcsán a kapcsolódó jogszabályoknak a generális rendelkezéseit, majd a fejezet második felében a köztulajdonban álló gazdasági társaságok ügyvezetésének sajátosságait elemezzük.

A diszsertáció *nyolcadik fejezetében* a felügyelőbizottságra fókuszálunk, az előző fejezet struktúrájához hasonlóan a belső ellenőrző szervre irányadó generális szabályok és a kapcsolódó joggyakorlat és szakirodalom ismertetését követően a köztulajdonban álló gazdasági társaságok felügyelőbizottságának a sajátosságait vizsgáljuk, különös tekintettel a testület létszámát, javadalmazását és felelősségét érintő specialitásokra.

Az értekezés *kilencedik fejezete* két fő részből áll össze, a fejezet első felében a könyvvizsgálókra irányadó szabályokat és a könyvvizsgálónak a gazdasági társaságoknál betöltött szerepét vizsgáljuk. A fejezet második felében a köztulajdonban álló gazdasági társaságok egy sajátos szervezeti egységére, a belső ellenőrzési rendszerre fókuszálunk. Utóbbi fejezetrész kiemelten aktuális, tekintettel arra, hogy a vonatkozó részletszabályokat tartalmazó kormányrendelet rendelkezései 2021. január 1. napjától alkalmazandók.

A szervezeti sajátosságok ismertetését követően az értekezés *tizedik fejezetében* az önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságokra fókuszálunk, különös tekintettel egy sajátos működtetési, irányítási formára, az önkormányzati holding társaságra. A kapcsolódó hipotézisünk, hogy azoknak a helyi önkormányzatoknak, amelyek legalább 6-8 gazdasági társaságot tulajdonolnak, indokolt létrehozniuk egy önkormányzati holding társaságot, amely egységesen koordinálja és irányítja az egyes társaságokat és biztosítja azt a menedzsmentszemléletet, amit a helyi közigazgatás nem feltétlenül tud biztosítani.

Az értekezés célja az egyes fejezetekben átfogóan és részletesen vizsgálni a fentiekben összefoglalt kérdéseket és levonni a megfelelő következtetéseket. A megfelelő mélységű vizsgálat érdekében számos szakirodalmi forrást, valamint számos bírósági határozatot megvizsgálunk és összevetjük azok megállapításait egymással. A forrásokból és a bírósági joggyakorlatból levont következtetések mellett törekszünk szubjektív álláspontunk és meglátásaink rögzítésére is.

5. A DISSZERTÁCIÓ ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEI

5.1. H1 HIPOTÉZIS IGAZOLÁSA

Az első hipotézisünk annak az alapvető kérdésnek és dilemmának a feltárásához kapcsolódik, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyona nemzeti vagyonnak minősül-e vagy sem. A nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény rögzíti, hogy az állam és a helyi önkormányzat tulajdonában álló társasági részesedések a nemzeti vagyon részei, azonban sem a nemzeti vagyronról szóló törvény, sem más, a témához szervesen kapcsolódó jogszabály nem határozza meg, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyona nemzeti vagyonnak minősül-e. Az ebben a kérdésben történő állásfoglalás meghatározó jelentőséggel bír a kutatási téma kapcsán és előkérdését jelenti a dolgozat későbbi fejezeteinek.

A hipotézisünk vizsgálata során megállapítottuk, hogy sem a nemzeti vagyronról szóló törvény, sem pedig az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény nem rendelkezik a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyonának nemzeti vagyonba tartozásáról. A kapcsolódó szakirodalom és bírósági gyakorlat vizsgálata alapján megállapítottuk, hogy az említett törvényeknek a vagyonelemeket tartalmazó felsorolásai nem tekinthetők taxatívnak, így fennáll annak a lehetősége, hogy olyan vagyonelemek is a nemzeti vagy az állami vagyonba tartoznak, amelyeket a jogforrások nem nevesítenek.

Ezt követően megállapítottuk, hogy a releváns bírósági joggyakorlat következetes abban a tekintetben, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyonát nemzeti vagyonnak minősíti. Ezek a bírósági határozatok rendre arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok számára az alapításkor – illetve esetlegesen a működés során – juttatott vagyon forrása közpénz, azaz nemzeti vagyon és a társaságok vagyona nem veszíti el nemzeti vagyon jellegét azzal a momentummal, hogy átruházásra kerül a jogi személy számára.

A kapcsolódó joggyakorlat részletes vizsgálata és a szubjektív kritikai észrevételek megfogalmazása után megállapítottuk, hogy az első hipotézisünket igazoltnak tekintjük, annak ellenére, hogy konkrét jogszabályi rendelkezés nem támasztja alá egyértelműen a következtetésünket, valamint elsődlegesen elméleti, fogalmi kérdések is felmerülnek. A köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyona a nemzeti vagyon része. **(T1)**

5.2. H2 HIPOTÉZIS IGAZOLÁSA

A második hipotézisünk a gazdasági társaságok vagyona és annak szerepére fókuszál. A hipotézisünkben feltételeztük, hogy a gazdasági társaságok működése és a hitelezők védelme során a saját tőke és annak mértéke, nem pedig a jegyzett tőke bír meghatározó jelentőséggel.

A kutatás első lépéseként megállapítottuk, hogy a társasági vagyon, a saját tőke és a jegyzett tőke fogalmak lényegében azonos tartalommal bírnak a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vonatkozásában meghatározó jelentőséggel bíró jogszabályokban. A saját tőke és a jegyzett tőke fogalmak meghatározására jellemzően a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény megfelelő rendelkezéseire utalással kerül sor.

A hipotézis igazolása során rögzítettük a kérdéskör a jogforrási hátterét, így a számvitelről szóló törvény és a Polgári Törvénykönyv releváns rendelkezéseit és kitekintettük a kapcsolódó európai uniós irányelvekre is.

Megállapítottuk, hogy a tudományos szakirodalomban elterjedt álláspont ellenére a jegyzett tőke önmagában nem alkalmas a hitelezői érdekek védelmére. Rögzítettük, hogy ennek az összege jellemzően olyan alacsony, hogy nem alkalmas valamennyi, a társasággal szembeni követelés kielégítésére. Megállapítottuk továbbá, hogy a jegyzett tőke nem egy elkülönített összeg a társaság vagyonában, így azt a társaság a működése során használja és felhasználja.

Megállapítottuk, hogy a jegyzett tőke alkalmas más funkciók ellátására, így többek között a jegyzett tőke biztosítja a gazdasági társaság működésének megkezdéséhez nélkülözhetetlen összeget, továbbá alkalmas az üzleti partnerek bizalmának fokozására is.

A tőke funkciókat vizsgálva arra a következtetésre jutottunk, hogy ténylegesen a saját tőke az, amely hitelezővédelmi szerepet tölt be a gazdasági társaságok működése során és ez az összeg az – ami értelemszerűen meghatározott mértékig – alkalmas a hitelezői követelések kielégítésének fedezésére.

Megállapítottuk, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyona speciálisnak minősül, mivel ezek a jogi személyek közpénzekkel, nemzeti vagyonnal gazdálkodnak. Arra a következtetésre jutottunk, hogy az állami tulajdonban lévő gazdasági társaságok esetében fokozottan felmerülhet az, hogy az állam direkt vagy indirekt eszközökkel támogatja az adott gazdasági társaság működését, azonban megállapítottuk, hogy ez csak kivételes esetekben és szigorú keretek között engedhető meg a tulajdonos (a tag) számára.

A vonatkozó szakirodalmi források vizsgálata alapján igazoltuk azt a hipotézisünket, hogy a gazdasági társaságok – így a köztulajdonban álló gazdasági társaságok is – működése és gazdálkodása során, valamint az ezekkel a szervezetekkel üzleti kapcsolatba kerülő hitelezők anyagi érdekeinek a védelme során elsődlegesen nem a jegyzett tőke, hanem a saját tőke bír meghatározó jelentőséggel. (T2)

5.3. H3 HIPOTÉZIS IGAZOLÁSA

Az értekezés harmadik hipotézise a generális vagyoni kérdéseken túlmutatva, de lényegében az első és a második hipotézisre építve a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyongazdálkodásának a sajátosságaihoz kapcsolódik. A hipotézis akként foglалható össze, hogy a piaci, profitorientált gazdasági társaságokhoz képest, azokhoz viszonyítva a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyongazdálkodására számos többletkövetelmény irányadó.

Megállapítottuk, hogy már Magyarország Alaptörvénye is megfogalmaz bizonyos alapelv-jellegű követelményeket a nemzeti vagyonnal történő gazdálkodás vonatkozásában. Ezek mellett az alaptörvényi követelmények mellett – részben azokat megismételve, részben pedig további követelményeket nevesítve – mind a nemzeti vagyonról szóló törvény, mind pedig az állami vagyonról szóló törvény tartalmaz további követelményeket.

Rögzítettük, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vagyongazdálkodását jelentős mértékben befolyásoló, speciális követelmények mellett jelentőséggel bírnak a Polgári Törvénykönyv Első Könyvében rögzített generális rendelkezések, valamint a társasági jogi alapelvek is.

Megállapítottuk, hogy a nevesített vagyongazdálkodási követelmények elsődlegesen egymást kiegészítő, elméleti kategóriák, amelyeknek a pontos tartalma nehezen határozható meg, azonban a jogalkotói cél azok megfogalmazásával egyértelmű volt: a nemzeti vagyonelemek hatékony, eredményes, költségtakarékos működtetése.

Következtetésként rögzítettük, hogy ezek a vagyongazdálkodási alapelvek lényegében a köztulajdonban álló gazdasági társaságok teljes működését és gazdálkodását áthatják, azzal, hogy ezeknek az alapelveknek a pontos betartása, illetve megszegése nehezen ellenőrizhető. Megállapítottuk, hogy ténylegesen az egyes releváns jogszabályi rendelkezések következetes és maradéktalan betartása vezet ahhoz, hogy ezek az alapelv jellegű követelmények teljesüljenek.

Megállapítottuk, hogy az Alaptörvény, a nemzeti vagyronról szóló törvény és az állami vagyronról szóló törvény által előírt követelmények speciálisnak tekintendők, mivel a Polgári Törvénykönyv Bevezető Rendelkezéseiben fogalt elvek és a társasági jogi alapelvek valamennyi gazdasági társaságra irányadók, a speciális vagyongazdálkodási követelményeknek azonban csak a nemzeti vagyonnal gazdálkodó társaságok működése során kell érvényesülniük.

Az egyik alapelv-jellegű követelményt, az átláthatóságot önálló fejezetben vizsgáltuk, különös tekintettel arra, hogy az elmúlt években és a jelenben is számos bírósági pernek tárgya a köztulajdonban álló gazdasági társaságok működéséhez és vagyongazdálkodásához kapcsolódó közérdekű adatok vagy közérdekből nyilvános adatok kiadása, így ezen kérdéskör kiemelt aktualitása különösen indokolta az alapos elemzést. Megállapítottuk, hogy a bírósági joggyakorlat ebben a vonatkozásban is egységesnek tekinthető és a társaságok csak meglehetősen szűk körben hivatkozhatnak eredményesen arra, hogy különböző okokból megtagadják a nyilvánosságra hozni kért adatok kiadását.

A releváns jogszabályi rendelkezések, szakirodalmi álláspontok összevetésének eredményeként és szubjektív álláspontunk egyidejű megfogalmazásával igazoltuk a harmadik hipotézisünket is és bizonyítottunk láttuk, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok működésére és vagyongazdálkodására speciális, alapelv-jellegű vagyongazdálkodási követelmények irányadók. **(T3)**

5.4. H4 HIPOTÉZIS IGAZOLÁSA

Feltételezzük, hogy a speciális vagyongazdálkodási követelmények többletkötelezettséget és fokozott felelősséget rónak a társaságok vezető tisztségviselőre és a felügyelőbizottsági tagjaira. **(H4)**

A negyedik hipotézisünk szorosan összekapcsolódik a harmadik hipotézissel, pontosabban a harmadik hipotézis igazolása a negyedik hipotézis előkérdését jelenti. Azzal, hogy megállapítottuk, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok működésére és vagyongazdálkodására speciális, alapelv-jellegű vagyongazdálkodási követelmények irányadók, tovább léptünk annak a vizsgálatára, hogy ezek a követelmények pontosan milyen hatást gyakorolnak ezeknek a társaságoknak a szervezetére és a működésére.

Annak érdekében, hogy a vagyongazdálkodási követelmények szervezetre gyakorolt hatását vizsgálni tudjuk, elsődlegesen feltérképeztük a gazdasági társaságok és azokon belül a köztulajdonban álló gazdasági társaságok szervezetére – így az ügyvezetésre, a

felügyelőbizottságra és a könyvvizsgálóra – vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, a kapcsolódó szakirodalmat és bírósági joggyakorlatot.

Megállapítottuk, hogy mind a vezető tisztségviselők, mind pedig a felügyelőbizottság vonatkozásában a köztulajdonban álló gazdasági társaságok esetében sajátos szabályok érvényesülnek. Rögzítettük, hogy ezek a speciális szabályok explicit módon elsődlegesen az adott szervezeti egység létszáma, valamint a szervezeti egység tagjai számára nyújtható javadalmazás mértéke kapcsán érhetőek tetten.

A kifejezett jogszabályi rendelkezéseken túl arra a megállapításra jutottunk, hogy a vagyongazdálkodási követelmények betartása, valamint ezeknek a követelményeknek a betartásának az ellenőrzése folyamatos többletkötelezettséget hárít a köztulajdonban álló gazdasági társaságok ügyvezetésére és felügyelőbizottságára egyaránt.

Rögzítettük, hogy a többletkötelezettségek és a társaság sajátos jellege mind az ügyvezetés, mind pedig a felügyelőbizottság vonatkozásában fokozott felelősséget kell, hogy eredményezzen. Részletesen elemeztük a felelősségi alakzatokat és az azokhoz kapcsolódó bírósági joggyakorlatot. Megállapítottuk, hogy nincs olyan kifejezett jogszabályi rendelkezés, ami a köztulajdonban álló gazdasági társaságok ügyvezetőinek és felügyelőbizottsági tagjainak vonatkozásában fokozott felelősségi szabályokat ír elő. Ennek ellenére arra a következtetésre jutottunk, hogy a speciális vagyongazdálkodási követelményekből levezethető a fokozott felelősség.

Vizsgáltuk továbbá a könyvvizsgálókra vonatkozó rendelkezéseket és előírásokat is, akik szintén kiemelten jelentős szerepet töltenek be a gazdasági társaságok gazdálkodási adatainak és éves beszámolóinak hitelességének alátámasztása kapcsán.

Elemeztük továbbá a köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszerére irányadó jogszabályi rendelkezéseket. Megállapítottuk, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok ügyvezetését – legalábbis a fogalmilag nehezen meghatározható első számú vezetőjét – ennek a belső kontrollrendszernek a kialakítása kapcsán is számos feladat terheli, azonban a jogalkotó elmulasztotta az ehhez kapcsolódó felelősségi rendelkezések kidolgozását.

A komplex kérdéskör vizsgálata során általánosságban megállapítottuk, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok ügyvezetéséhez és felügyelőbizottságához kapcsolódó felelősségi rendelkezések jogszabályilag szabályozatlanok és rendezetlenek, ami számos probléma forrása lehet. Ezekre a problémákra történő rávilágítással és a hiányosságok, ellentmondások

hangsúlyozásával törekedtünk olyan javaslatok megfogalmazására, amelyek idővel pótolhatják ezeket a hiányokat és hozzájárulhatnak egy átfogó, koherens szabályozás kialakításához.

A fentiekben felvázolt átfogó vizsgálatok eredményeként megállapítottuk, hogy az esetleges szabályozási hiányosságok és kérdőjelek ellenére a nemzeti vagyonnal történő gazdálkodás és az ahhoz kapcsolódó vagyongazdálkodási követelmények számos többletkötelezettséget rónak a köztulajdonban álló gazdasági társaságok ügyvezetésére és a felügyelőbizottságra egyaránt. Megállapítottuk, hogy ezek a többletkötelezettségek egyben fokozott felelősséget is eredményeznek az ezeknél a jogi személyeknél tisztséget betöltő személyek számára. Ennek kiemelt jelentősége lehet az egyes tisztviselők kiválasztása során. Felhívjuk továbbá a figyelmet arra a körülményre, hogy álláspontunk szerint az ügyvezetők és a felügyelőbizottság tagok javadalmazása nem képezi le az ezen pozíciók betöltésével együtt járó feladat és felelősség súlyát. A vagyongazdálkodási követelmények, azok betartása és ellenőrzése további kötelezettséget ró a gazdasági társaság tisztviselőire, ennek megfelelően a negyedik hipotézisünket is igazoltuk. (T4)

5.5. H5 HIPOTÉZIS IGAZOLÁSA

Az értekezés ötödik hipotézise a köztulajdonban álló gazdasági társaságok egyik csoportjához, a helyi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságokhoz kapcsolódik. Megállapítottuk, hogy ezeknek a jogi személyeknek a működését és a vagyongazdálkodását rendszeresen ellenőrzi az Állami Számvevőszék. Egy, az ezeknek az ellenőrzéseknek az eredményeit összefoglaló tanulmány rögzíti, hogy a helyi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok működése és vagyongazdálkodása kapcsán számos probléma, hiányosság és szabálytalanság tapasztalható. A tanulmány különböző javaslatokat fogalmaz meg az említett problémák kiküszöbölése érdekében.

Azonosítottuk, hogy ezek a javaslatok nem foglalják magukban az önkormányzati holding létrehozásának a lehetőségét és nem vizsgálják az ennek a szervezetnek az alapításával elérhető előnyöket és hátrányokat.

Megállapítottuk, hogy a helyi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok működési problémáinak egyik eredője a közigazgatás és az üzleti szféra szemléletmódja közötti ellentmondás, amely akként foglalható össze, hogy – Magyary Zoltán nyomán -, a közigazgatás az emberekért van, a gazdasági társaságokat magában foglaló üzleti szféra azonban elsődlegesen nem az egyes emberekre, hanem a nyereség maximalizálásra fókuszál. Rögzítettük, hogy ez a nézőpontbéli különbség eredményezi többek között a helyi

önkormányzatok által tulajdonolt gazdasági társaságok kapcsán felmerülő problémákat és hiányosságokat.

Megállapítottuk, hogy annak érdekében, hogy a helyi önkormányzatok által tulajdonolt gazdasági társaságok eredményesen működjenek és hatékonyan szolgálják a közösség érdekeit, a helyi önkormányzatoknak indokolt holding társaságokat létrehozniuk. Ezek a holding társaságok beékelődnek a helyi önkormányzat és az egyes gazdasági társaságok közé és alkalmasak az egyes társaságok egységes működtetésének, irányításának a kialakítására, ami a helyi önkormányzat és az érintett állampolgárok érdekeit szolgálják.

Rögzítettük, hogy a holding társaságok létrehozása számos előnnyel jár azoknak a helyi önkormányzatoknak, amelyek több, legalább 6-8 gazdasági társaságban rendelkeznek részesedéssel. A holding létrehozásával elérhető előnyök mérlegelése útján megállapítottuk azoknak a hasznosságát, ezzel igazolva azt a hipotézisünket, hogy azoknak a helyi önkormányzatoknak, amelyek legalább 6-8 gazdasági társaságot tulajdonolnak, indokolt létrehozniuk egy önkormányzati holding társaságot. **(T5)**

A fentiek szerint igazolt hipotézisek alapján azt a végkövetkeztetést vonjuk le, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok annak ellenére, hogy a Polgári Törvénykönyv Harmadik Könyvében szabályozott társasági formákban egzisztálnak és látszólag csekély számú speciális rendelkezés irányadó rájuk, ténylegesen jelentős aspektusaikban különböznek a piaci jellegű gazdasági társaságoktól. A kutatómunkák eredményeként ezeknek a sajátosságoknak egy része – így különösen a vagyoni és a szervezeti sajátosságok – a korábbinál jelentősebb hangsúlyt kaptak és alkalmasak arra, hogy még inkább ráirányítsák a figyelmet a köztulajdonban álló gazdasági társaságokra és némiképp kiemeljék őket a gazdasági társaságok halmazából.

6. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

Az értekezés hiánypótló mű: a releváns jogszabályi rendelkezések, a kapcsolódó bírósági joggyakorlat és a rendelkezésre álló szakirodalom alapján bemutatja a köztulajdonban álló gazdasági társaságok szervezeti és vagyoni sajátosságait. A köztulajdonban álló gazdasági társaságok számos aspektusból vizsgálhatók, a szervezeti és a vagyoni sajátosságok mellett figyelemre méltó ezeknek a jogi személyeknek a közfeladatellátása, működnek olyan állami tulajdonban álló és kiemelt jelentőséggel bíró gazdasági társaságok, amelyek önmagukban is kiemelt figyelmet és vizsgálatot érdemelnek. Továbbá, a közpénzekkel, közvagyonnal történő

gazdálkodás kapcsán ezeknek a jogi személynek a büntetőjog szemszögéből történő vizsgálata is számos tudományos kihívást rejt magában.

A jelen disszertációban azonban törekedtünk arra, hogy az általunk elemezni kívánt témaköröket vizsgáljuk és mutassuk be kellő alaposással, így a köztulajdonban álló gazdasági társaságok valamennyi aspektusát felölelő mű helyett egy, a szervezeti és a vagyoni sajátosságokat részletesen és átfogóan vizsgáló dolgozatot készítettünk a feltárt kutatási eredmények alapján.

Az értekezésben részletesen feltártuk, hogy ezek a gazdasági társaságok nemzeti vagyonnal gazdálkodnak, ami egyrészt speciális vagyongazdálkodási követelmények betartását teszi szükségessé, másrészt pedig többletfelelősséget ró a társaságok egyes tisztségviselői, így az ügyvezetés és a felügyelőbizottsági tagok számára.

Az egyes fejezetek során szubjektív meglátásainkat, álláspontunkat is megfogalmaztuk, amely lehetőséget biztosított arra, hogy felhívjuk a figyelmet egyes szabályozási kérdésekre, hiányosságokra, ellentmondásokra. Ezeket a szubjektív megállapításokat és az azokhoz kapcsolódó, a szabályozás módosítását, kiegészítését indítványozó javaslatainkat új tudományos eredményeknek tekintjük, amelyek egyfajta iránymutatásként, de legalábbis gondolatébresztőként szolgálhatnak a jogalkotók számára.

Meggyőződésünk, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok működése során felmerülő kérdések jelentős része a Polgári Törvénykönyvnek a jogi személyekre és a gazdasági társaságokra irányadó szabályanyaga alapján és az ahhoz kapcsolódóan kialakult bírósági joggyakorlat jogértelmezései mentén megválaszolható. Ezzel egyidejűleg a kutatás során megállapítottuk, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok számos ezen túlmutató sajátossággal rendelkeznek, amelynek a jogszabályi háttere leginkább fragmentáltan és esetenként hiányosan kidolgozott, így álláspontunk szerint indokolt lenne a köztulajdonban álló gazdasági társaságok sajátosságainak vonatkozásában egy egységes és komplex, a vagyoni, szervezeti, felelősségi sajátosságokra egyaránt reflektáló szabályrendszer kidolgozása. Abban az esetben, ha a jogalkotó nem tartja indokoltnak egy ilyen átfogó, szabályozási rezsím kialakítását, a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések hibáinak, hiányosságainak és ellentmondásainak kiküszöbölését mindenképpen szükségesnek tartjuk. A dolgozat írása során törekedtünk ezeknek a diszharmóniáknak a feltárására és javaslatok kidolgozására.

DR. LEHOCZKI ZÓRA ZSÓFIA

Publikációk

1. Lehoczki Zóra Zsófia: The special requirements applicable to the management of national assets, with a special respect to the requirement of transparency. In.: Debreceni Jogi Műhely, 2020/3-4. szám, 85-96. o.
2. Dúl, János - Lehoczki, Zóra Zsófia - Papp, Tekla - Veress, Emőd (szerk.): Társasági jogi lexikon. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019.
3. Lehoczki Zóra Zsófia: Az MNV Zrt. kapcsán felmerülő egyes kárfelelősségi kérdések. In.: Jog-Állam-Politika, 2019/3. szám, 119-133. o.
4. Lehoczki Zóra Zsófia: Az önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok jellegzetességei. Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2019/3. szám, 112-129. o.
5. Lehoczki Zóra Zsófia: A nemzeti vagyonnal történő gazdálkodásra irányadó speciális vagyongazdálkodási követelmények. In.: Opuscula Civilia, 2019/6. szám, 1-18. o.
6. Lehoczki Zóra Zsófia: Az önkormányzati holding társaság. In.: Erdős, Csaba (szerk.): Doktori Műhelytanulmányok 2019 - Doctoral Working Papers 2019, Budapest, Gondolat Kiadó, 2019. 159-172. o.
7. Lehoczki Zóra Zsófia - Szakos Judit - Pató Viktória (szerk.): Critical rethinking of Public Administration. Budapest, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Közgazdaságtudományi Osztály, 2019.
8. Lehoczki Zóra Zsófia: Business secrets vs. data of public interest in the context of publicly owned enterprises. In.: Lehoczki Zóra Zsófia - Szakos Judit - Pató Viktória (szerk.): Critical rethinking of Public Administration. Budapest, Doktoranduszok Országos Szövetsége Közigazgatás-tudományi Osztály, 2019. 6. o.
9. Lehoczki Zóra Zsófia– Papp Tekla: Hungary. In.: Veress Emőd (szerk.): Arbitrability of Company Law Disputes in Central and Eastern Europe. Kolozsvár, Forum Iuris, 2018. 67-81. o.
10. Lehoczki Zóra Zsófia: A gazdasági társaságok tőkéjének funkciói. Polgári Jog, 2018/3. szám, 1-10. o.
11. Lehoczki Zóra Zsófia: A jogi személy szervezete. In.: Barzó Tímea - Papp Tekla (szerk.): Civilisztika I. Általános tanok, Személyek joga, Szellemi alkotások joga. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 303-319. o.
12. Lehoczki Zóra Zsófia: A jogi személy megszűnése. In.: Barzó Tímea - Papp Tekla (szerk.): Civilisztika I. Általános tanok, Személyek joga, Szellemi alkotások joga. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 329-338. o.

13. Lehoczki Zóra Zsófia: A jogi személy törvényes működésének biztosítékai. In.: Barzó Tímea - Papp Tekla (szerk.): Civilisztika I. Általános tanok, Személyek joga, Szellemi alkotások joga. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 321-328. o.
14. Lehoczki Zóra Zsófia: A jogi személy szervezeti egységének jogalanyisága, a jogi személy létesítése és képvisellete. In.: Barzó Tímea - Papp Tekla (szerk.): Civilisztika I. Általános tanok, Személyek joga, Szellemi alkotások joga. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 283-301. o.
15. Lehoczki Zóra Zsófia: Vállalatcsoport. In.: Barzó Tímea - Papp Tekla (szerk.): Civilisztika I. Általános tanok, Személyek joga, Szellemi alkotások joga. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 339-347. o.
16. Lehoczki Zóra Zsófia: A köztulajdonban álló gazdasági társaságok ügyvezetésének sajátosságai. In.: Miskolci Jogi Szemle, 2018/2. szám, 2. kötet, 148-162. o.
17. Lehoczki Zóra Zsófia: Az állami és az önkormányzati részvétellel működő gazdasági társaságok vagyongazdálkodására irányadó alapelvek. In.: Auer Ádám - Boros Anita - Szólik Eszter (szerk.): Az önkormányzati vagyongazdálkodás aktuális kérdései. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 101-111. o.
18. Lehoczki Zóra Zsófia: Az állami részvétellel működő gazdasági társaságok csoportosítási nehézségei. In.: Miskolci, Bodnár Péter (szerk.): XII. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója, Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 2018. 185-195. o.
19. Lehoczki Zóra Zsófia: A társasági vagyon fogalmának vizsgálata egyes közjogi és magánjogi jogszabályok tükrében. In.: Méhes Tamás - Téglási András (szerk.): A jövő közigazgatás-tudománya: A Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola doktoranduszainak jubileumi tanulmánykötete. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. 99-109. o.
20. Lehoczki Zóra Zsófia: The main characteristics of publicly owned companies in Hungary. In.: Opuscula Civilia, 2018/3. szám, 1-10. o.
21. Lehoczki Zóra Zsófia: Oázis vagy délibáb? - Gondolatok a törzstőke-minimum hitelezővédelmi szerepéről I. In.: Gazdaság és Jog, 2017/10. szám, 7-12. o.
22. Lehoczki Zóra Zsófia: Oázis vagy délibáb? - Gondolatok a törzstőke-minimum hitelezővédelmi szerepéről II. In.: Gazdaság és Jog, 2017/11. szám, 20-25. o.
23. Lehoczki Zóra Zsófia: Fogalmi tévedések vígjátéka - a tulajdonjog közvetett tárgyának szerepében: a jogi személy. In.: Opuscula Civilia, 2017/3. szám, 1-15. o.
24. Lehoczki Zóra Zsófia: Doubts and uncertainties in connection with the contribution in kind. In.: Csehi Zoltán (szerk.): Magyar kereskedelmi jogi évkönyv [Ungarisches Jahrbuch für Handelsrecht] [Annales hongroises du droit commercial]. Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 2017. 48-58. o.

25. Lehoczki Zóra Zsófia: Review of the international conference titled “Corporate Governance of State-owned Enterprises in Central and Eastern Europe”. In.: Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2017/1. különszám, 116-119. o.
26. Lehoczki Zóra Zsófia: Az apport értékének a meghatározása, különös tekintettel a szakértőkre és a felülértékelésért való felelősségre. In.: Polgári Jog, 2016/1. szám.
27. Lehoczki Zóra Zsófia: A know-how apportálhatóságával kapcsolatban felmerült kérdések az elmúlt évek bírói gyakorlatának és az új Polgári Törvénykönyv szabályozásának tükrében. In.: Céghírnök, 2016/5. szám, 6-10. o.
28. Lehoczki, Zóra Zsófia: A vagyoni értékű jogok apportálhatósága és az egységes szabályozás hiányának problematikája. In.: Debreceni Jogi Műhely, 2015/3-4. szám, 114-120. o.

Szakmai-tudományos önéletrajz

Dr. Lehoczki Zóra Zsófia a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájának 2020. augusztusában abszolutóriumot szerzett hallgatója és jelenleg a Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda ügyvédjelöltje.

A doktorjelölt 1993. tavaszán Makón született, az általános iskola befejezését követően középiskolai és egyetemi tanulmányait Szegeden folytatta, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 2016-ban szerzett okleveles jogász diplomát, summa cum laude minősítéssel. Szakdolgozatát társasági jogi témában, az apportálás kérdéskörét vizsgálva írta, szakdolgozati témavezetője Papp Tekla professzor asszony volt. A jogász szakon végzős hallgatók között elért legjobb tanulmányi eredmény elismeréseként Diploma Prima-díjban részesült.

Doktori tanulmányait 2016-ban kezdte meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájában, kutatási területe az állami és helyi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok vagyonának, vagyongazdálkodásának a vizsgálata. A doktorjelölt felsőfokú angol nyelvtudással rendelkezik.

A doktori képzés folyamán számos – több, mint 20 darab- tudományos publikációja jelent meg a kutatási témájához kapcsolódóan magyar és angol nyelven. Szerkesztőként és szerzőként részt vett olyan jelentős és úttörő kiadványok elkészítésében, mint a Dialóg Campus Kiadó gondozásában 2019-ben megjelent Társasági jogi lexikon. Tudományos konferenciákon, workshopokon számos előadást tartott magyar és angol nyelven önállóan, illetve konzulensével, Prof. Dr. Papp Teklával közösen.

Részt vett több tudományos kutatási projektben, így a KÖFOP-2.1.2.-VEKOP-15-2016-00001 „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés című projekt, A jó kormányzást célzó tény-alapú közszolgálat-fejlesztés hatásvizsgálati és kutatási megalapozása” című alprojektjének keretében működtetett Ludovika Kiemelt Kutatóműhely -, „Corporate Governance – köztulajdonban lévő gazdasági társaságok” – tagja és a KÖFOP-2.1.2.-VEKOP-15-2016-00001 „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés című projekt keretében újjáalakult, a Jó Állam Jelentéshez kapcsolódó igazságszolgáltatási speciális jelentést elkészítő csoport kutatója volt.

Részt vett a Civilisztikai Tanszék tehetséggondozó, tutorálási tevékenységében is, így 2019-ben átmenetileg a Polgári Jogi Tudományos Diákkör vezetőoktató-helyettese volt, ezt

megelőzően, 2017-től pedig a Polgári Jogi Tudományos Diákkör oktatói titkára volt. Szerepet vállalt a hallgatók Országos Polgári Jogi Jogesetmegoldó és Activity versenyekre történő felkészítésében is.